

Đ c bi t H i ngh ng i Vi t Nam n c ngoài l n th nh t s p di n ra t ngày 21-23/11. Vi t Nam kêu g i ng i Vi t n c ngoài v giúp xây d ng đ t n c

Ch đ cu c g p, theo ban t ch c, là “Vì m t c ng đ ng đoàn k t v ng m nh, góp ph n tích c c vào s nghi p xây d ng đ t n c”. Tiêu chí thì hay, nh ng không h m i đã làm n y sinh câu h i là sao v n đ hay nh v y mà qua h ng ch c năm v n không t n b kh quan? Thi t nghĩ trong m t cái nhìn dài h i, thì s đóng góp c a ki u bào quan tr ng nh t là chuy n t i thông tin và tri th c tiên ti n v n c, đ c bi t khi ki u h i cùng nh ng quan h tr c h theo th i gian mà ít d n đi.

Suy tính v ph ng pháp và hi u qu chuy n giao tri th c, ch c ch n không th b qua th c t s d ng trí th c trong n c. Ng i vi t mu n hình dung nh ng rào c n v i trí th c Vi t ki u, thông qua vi c kh o sát gi i trí th c Vi t Nam.

Trí th c Vi t Nam - c t m t lát!

Thôi thì ta t m g i nh ng ng i đ c dào t o có trình đ đ i h c tr lên Vi t Nam là trí th c, m c dù GS Phan Đình Di u đã t ng cho r ng Vi t Nam ch a có đ i ngũ trí th c theo đúng nghĩa.

Tìm đ c i l p trí th c Tây h c tiêu bi u nh Nguy n M nh T ng, Tr n Đ c Th o, Ngu Nh Công Tum...có v các c ch đ c chính quy n s d ng nh nh ng “lá bài” chính tr h n là t o đi u ki n đ tri th c c a các c t a sáng, truy n bá t i các t ng l p nhân dân và h u th .

Nh c i nh v y đ th y, lo i trí th c cây Đa, cây G o Vi t Nam h u h t là b t ngu n dào t o t “lò” Liên Xô, Đông Đ c, Trung Qu c và các n c trong h th ng xã h i ch nghĩa (XHCN) cũ. Riêng Liên Xô (cũ) cho t i lúc rã đám (1990) đã dào t o cho Vi t nam 52.000 đ i h c, sau đ i h c và kho ng 100.000 công nhân k thu t. Trong su t chi u l ch s c a chi n tranh l nh, do

l n phân chia ý th c h , “kênh” thông th ng c a trí th c Vi t nam v i th gi i c b n là các n c XHCN.

Kh i XHCN Đông Âu s p đ , gi i trí th c Vi t Nam m t đi ch d a tinh th n và h th ng chính tr thì m t đi m t a v ý th c h . Trí th c Vi t Nam đ ng th i m t c h i đào t o c b n và nâng cao trình đ , nh ng nghiêm tr ng nh t là m t đi “chi c c u trung gian” đ giúp h m ng t ng ra th gi i bên ngoài đã bi n đ i sang n n kinh t tri th c nh th nào, dù r ng trình đ c a các n c Đông Âu lúc y còn đi sau các n c Tây Âu hàng ch c năm.

Mô hình công nghi p nh ng năm cu i th p k 80 t i Liên xô và Đông Âu là nh ng công x ng “đ i t ng” nh ng lãng phí tài nguyên, năng l ng và ô nhi m. N n công nghi p hóa đ c v ra b i đ i ngũ trí th c lãnh đ o Vi t nam cho t ng lai 2020, có đáng đ p c a “th i đ i công nghi p” này vay m n cách t ch c c a các t p đoàn công nghi p Hàn Qu c.

Trong các qu c gia phát tri n, gi i trí th c th ng đi đ u trong các trào l u t t ng và sáng t o, làm l c ng tiên phong đ a c xã h i đi lên. Có th g i đó là tính tiên phong và “lãng m n” mà xã h i đòi h i đ i ngũ này.

S c m nh c a trí th c ph thu c vào ch t l ng đào t o, trình đ c p nh t thông tin và đi u ki n t do t ng. Thi u m t trong ba y u t trên, gi i trí th c không th phát tri n đ c. C ba đi u trên đ u là nh ng th còn thi u v ng trong xã h i Vi t nam hi n nay.

Trong c m t th p k 90 bi n đ ng và “cô l p”, gi i khoa b ng Vi t Nam xào xáo l i nh ng ki n th c cũ, quay l i đào t o l n nhau theo nh ng quy chu n t h đ t ra. Đa ph n nh ng “tri th c” này giúp h h p th c hoá b ng c p đ giành ch trong h th ng chính tr nh ng nó còn ít giá tr ph c v xã h i vì đã l i th i. L p cán b này hi n nay đang n m h u h t các v trí quan y u c a đ t n c.

N n t ng tri th c nh v y dĩ nhiên đ n t i s m t ni m tin vào kh năng t tác nghi p khi c sát v i s phát tri n khoa h c, công ngh chóng m t th gi i.

Thi u ni m tin vào năng l c tri th c cùng th văn hóa Kh ng nho, gia tr ng đ c xây trên n n t ng nh t nguyên ý th c h đ c tuyên hu n ngay t th u đã đ y l p ng i đang n m quy n l c trong các s , v , vi n, b , trung ng ... t i m t tr ng thái tâm lí duy l i, và gi quy n l c b ng m i giá. Tâm t ph bi n c a l p cán b này là nhìn s nhữ m quy n l c v i con m t

và cảm ghét, và thèm khát nhưng cũng đầy sự sợ hãi. Những người mua quan bán tước rồi không phải thì phải trả giá cao là một hậu quả hiển nhiên.

Mọi thứ lý tưởng hóa mà sau “sự sụp đổ Đông Âu” chỉ còn là màn trình diễn nhảm nhí để bịp bợm cho tính chính thống hay tính tiên phong mà thực ra họ đã không còn thực được nữa.

Phía bên kia

Trong những năm tháng đó, ở phía bên kia cửa ải có một thành phố mới khác đang lên. Dân đầu tiên là những trí thức xuất sắc do may mắn nào đó “sống sót” sau những cơn “lũ quét” hàng loạt chuyên nhà Hoàng Tụy, Lê Đăng Doanh, Nguyễn Quang A...

Là người bạn thân trong nhóm người may mắn tìm được cửa hàng đào tạo cho những người dân chủ phát triển, bao gồm một số “con ông cháu cha”, hay những du học sinh cuối cùng ở Đông Âu XHCN tìm được cửa hàng để học tập và làm việc ở nước ngoài. Sự khác biệt của đào tạo tại Việt Nam những năm sau đó có cửa hàng làm việc và trở nên thành công trong các công ty, tổ chức nước ngoài, thậm chí đang làm việc trong tổ chức những bất ổn của phía sát có họ thì những người bên ngoài do công việc đòi hỏi. Nhiệm vụ người là du học sinh.

Sự khác biệt của bên cửa ải này với những người ở phía bên kia ải không hẳn là nên thì trách nhiệm nghề nghiệp của họ, tiếng Anh hoặc phương pháp làm việc hiệu quả, vì đó chỉ là những kỹ năng mà họ có được và phương pháp đúng là có thể đào tạo được ở Việt Nam.

Nhiệm vụ người Việt đang được các trường lớn ở phương Tây đào tạo khác biệt chính là ý thức của họ về mặt xã hội dân chủ

Hoàn cảnh của sát hại tập thể và làm việc đã cho họ một điều rõ ràng rằng “hoàn toàn có thể xây dựng một xã hội ít tham nhũng hơn, con người có cửa hàng để đào tạo và chăm sóc sức khỏe tốt hơn nếu tuân hành xã hội theo những nguyên tắc trên nền tảng của dân chủ và tôn trọng quy định phân phối.

Mặc dù vậy sự lãng phí họ còn rất nhiều so với các mặt bằng máy móc quy định, chưa kể bằng máy này còn

luôn đ c b sung nh ng “k c n” là s n ph m c a n n giáo đ c l c h u đang t o ra, nh ng nhóm “thi u s” này có nh ng đi m m nh tuy t đ i, đó là nó phát tri n đúng v i xu th c a nhân lo i nên đ c b sung liên t c b i nhi u ph n t tr t lát c t bên kia, m i khi h có c h i đào t o th gi i văn minh và nh n th c l i. H n n a, khát v ng c a “t p h p” này h ng t i chính là c v ng c a c dân t c. Khát v ng mà trào l u c ng s n đã h a mang đ n nh ng th t b i vì chính nh ng phi lí t nguyên lí c a nó.

Th c t và vi n c nh

Ng i Vi t ch a có văn hóa ph n đ i t p th nh ng vi c hàng ngàn cán b có năng l c, sau khi đ c đào t o, b “khu nhà n c” đ ra t nhân th c ch t là h đã “t thái đ b ng chân” th hi n s xung đ t m nh m gi a hai lát c t này.

Vi n IDS c a nh u trí th c t gi i th đ ph n đ i m t quy t đ nh c a h pchín

Mâu thu n k trên s b tr m tr ng hóa và bi n thành đ i kháng khi nh ng v n đ liên quan t i ngo i xâm và an ninh qu c gia n i lên, vì lúc đó s c k t đ gi quy n l i c a các nhóm quy n l c và l i ích tr thành v t c n đ đ t n c c i bi n và tìm l i thoát hi m cho c dân t c.

T th c t trên cho th y, ngay c nh ng tinh hoa trí th c hi n t i đang s ng trong n c cũng không đ c phát huy hay s đ ng hi u qu , thì vi c kêu g i góp s c ch n h ng đ t n c t trí th c Vi t ki u, nh ng ng i đang s ng và làm vi c trong môi tr ng t do, v i nhân sinh quan và th gi i quan khác bi t v i không gian chính tr trong n c s khó mà đ ng đ i u và kh thi.

Đ m t đ t n c phát tri n b n v ng, gi i c m quy n c n nh n th c nh ng quy lu t có tính t t y u đ tìm ki m nh ng chính sách phù h p, gi i phóng năng l c sáng t o và tránh t n th t. Đi u đó s khôn ngoan h n là làm ch m s phát tri n quy lu t b ng m i giá. H n n a, ch khi nào nh ng mâu thu n n i t i gi a quy n l c và tri th c bên trong gi i trí th c t i Vi t Nam đ c gi i quy t thì khi đó m i hy v ng đ ng viên hi u qu trí tu c a trí th c Vi t ki u.

Quy n l c và tri th c

T c Gi 7843: Tiến sĩ Hoàng Kim Phúc
Th 7913; Hai, 16 Th ng 11 N 259;m 2009 19:17

Tiến sĩ Hoàng Kim Phúc
Đa i ho c Oxford, Anh Quốc